

'Neptunus' weer stijf en sterk

Toen het Friese jacht 'Neptunus' in 1918 op de werf van Eeltje Holtrop van der Zee in Joure werd gebouwd, was het voor die tijd al een heel luxueus uitgevoerd en relatief duur schip.

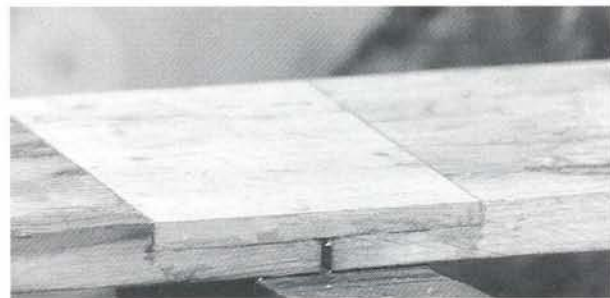
De geschiedenis staat beschreven in het standaardwerk over 'het Friese jacht' van dr. ir. J. Vermeer. Als een van de eerste jachten werd de 'Neptunus' onder nummer 26 opgenomen in het Stamboek Ronde en Platbodemjachten.

De reden voor wat extra aandacht aan de 'Neptunus' komt voort uit de grote restauratieklus, die op de werf van De Jong Joure deze winter werd uitgevoerd.

De 'Neptunus' is sinds 1955 eigendom van de firma Douwe Egberts, die tevens de Jouster werf in eigendom heeft. De Jong pacht de werf weer van D.E. Het is een gelukkig feit dat D.E. de oude werf van Eeltje Holtrop van der Zee tijdig geheel heeft laten restaureren, zodat dit monument voor ons bewaard is gebleven.

Direct na aankoop in 1955 kreeg de 'Neptunus' al een opknapbeurt door Johannes van der Meulen die toen de werf runde. Het jacht wordt al jarenlang zowel voor representatie als voor wedstrijden gebruikt.

Toen De Jong aan de restauratieklus begon, werd het jacht op zijn kop gelegd en zodanig geschoord dat de 'kattenrug',

Detail van een lip. De twee delen van een huidgang zijn eigenlijk een geheel geworden. Zo kan een stuiknaad nooit meer inwateren.

die in de loop der jaren door te weinig verband in het schip ontstaan was, werd teruggedrukt naar de oorspronkelijke vorm. Dat was niet eenvoudig en het moest heel geleidelijk gebeuren. Een tweede probleem was dat het schip aan binnen- en buitenzijde gelijkmatig moest drogen. Overdag ging dat drogen aan de buitenzijde vanzelf. Maar 's nachts werd er een zeil over het jacht gehangen en zorgde een 'blower' ervoor dat ook de binnenzijde goed kon drogen.

Er moest veel worden gesloopt. De kielbalk, de scheg, de sluitgangen tegen de kiel en enkele gangen in de bodem werden verwijderd. Tevens moesten een aantal wrangen, leggers en spanten worden vervangen. Bouwer Van der Zee had indertijd het gehele vlak gepiekt gebouwd. Alleen sloten de gangen 'koud', zonder enige verband, aan op de kielbalk. De Jong verbeterde de constructie door een sponning in de nieuwe kielbalk te fraisen zodat de gangen als het ware opgesloten werden. Alle stuiknaden, een voortdurende bron van inwateren door het werken van het hout, werden tot halverwege de gang uitgefraisd en vervangen door 'liplassen' (zie foto). De ingezette stukken werden met epoxyhars verlijmd.

Onder water werden alle gangen uitgefraisd en werden er eiken latten ingelijmd. Daarna werden alle gangen, op elk spant met twee roestvrijstalen schroeven, opnieuw vastgezet. De oude ijzeren spijkers werden of verwijderd, of, als ze te ver waren weggeroest, afgezaagd en weggedreveld. Alleen al in het vlak kwamen zo'n 600 rvs-schroeven en boven water nog eens 200 stuks. De Jong vertelde dat bij het vastdraaien van de schroeven de huid weer krakend tegen de spanten getrokken kon

De 'Neptunus' tijdens de grote winterklus bij De Jong Joure. De gepiekte spantvorm is nu goed te zien.

TEKST:
WIM
DE BRUIJN

FOTO'S:
THEO KAMPA

Overzicht van de werkzaamheden aan het vlak. Tussen de huidgangen worden eiken latten pasgeschaafd. Ook zijn de plaatsen van de nieuwe liplassen goed zichtbaar.

worden. Een betere verbinding dan eertijds met ijzeren spijkers. Toch bleef er altijd wel wat ruimte en daar deed het vocht zijn vernietigende werking.

Onder water werden alle schroefgaten afgevuld met epoxyhars, boven water werden ze voorzien van ingelijmde eiken doppen. Boven water werden ook alle naden met een lamellenfrais 1 cm breed uitgefraisd, zodat alle breeuwwerk en ingewaterde randen verdwenen. Dat werd zowel aan de binnen- als aan de buitenzijde gedaan. Daarna werden alle naden boven water met Sikaflex volgespoten. Nadat er tevens een nieuwe motorfundatie was gemaakt, een nieuwe motor was geplaatst, nieuwe vlonders waren gemaakt en het zeildoek van de flappen van het scharnierende voordek was vernieuwd, kon alles opnieuw met Epifanes lakken worden behandeld.

De kluisborden met de vergulde bladdertakken werden opnieuw met bladgoud behandeld en ook de fraaie roerleuw kreeg een opknappbeurt.

Op 1 juni van dit jaar werd de 'Neptunus' weer tewatergelaten. Het jacht is veel stijver dan ooit en de romp is blijvend waterdicht zodat de slaapzakken bij wijze van spreken onder de vlonders bewaard kunnen worden.

Het grote voordeel van dergelijke uitgebreide restauratieklussen is, dat er nauwelijks meer kans is op inwateren. Op die manier gaan houten jachten veel langer mee, met veel minder jaarlijks onderhoud. Uiteindelijk 'verdient' zo'n klus zichzelf terug! Het is alleen een eenmalige grote investering.

*De 'Neptunus' gaat weer te water.
Foto : Jan de Vries*

Het Friese Jacht kost f 69,50 en is o.m. verkrijgbaar via de boekenservice van Spiegel der Zeilvaart, tel. 023 317399.